

Vec C-156/24

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

28. február 2024

Vnútroštátny súd:

Corte suprema di cassazione

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

2. február 2024

Navrhovateľka:

STM srl.

Odporca:

Ministero della Giustizia

Predmet konania vo veci samej

Kasačný opravný prostriedok proti rozsudku, ktorým sa rozhodlo, že ani v prípade omeškania s platbou súm dlhovaných za prenájom odpočívacích zariadení pre Procura della Repubblica (Prokuratúra Talianskej republiky, Taliansko) nemožno uplatniť úroky z omeškania podľa legislatívneho dekrétu č. 231/2002, pretože právny vzťah medzi zmluvnými stranami [spoločnosťou, ktorá je prenajímateľkou, a Ministero della Giustizia (Ministerstvo spravodlivosti, Taliansko)] nemožno kvalifikovať ako obchodnú transakciu.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie v zmysle článku 267 ZFEÚ, konkrétne článku 4 ods. 3 ZEÚ, článku 47 Charty a tiež článku 2 body 1 a 2 a článku 10 ods. 1 smernice 2011/7/EÚ.

Prejudiciálne otázky

1. Majú sa zásada lojálnej spolupráce podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ, základné právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom zakotvené v článku 47 Charty základných práv EÚ, ako aj smernica 2011/7/EÚ, najmä jej článok 2 body 1 a 2, vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave alebo vnútroštátnej praxi, ktorá: (i) vylučuje z kvalifikácie „obchodných transakcií“ v zmysle uvedenej smernice poskytovanie služieb za odplatu prenajímateľmi na žiadosť úradov Prokuratúry; (ii) z tohto dôvodu vylučuje pohľadávku nárokovanú prenajímateľmi za služby poskytnuté v prospech úradov Prokuratúry z právnej úpravy úrokov podľa uvedenej smernice?

2. Majú sa zásada lojálnej spolupráce podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ, základné právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom zakotvené v článku 47 Charty základných práv EÚ, ako aj smernica 2011/7/EÚ, najmä jej článok 10 ods. 1, vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave alebo vnútroštátnej praxi, ktorá nestanovuje konkrétnu lehotu na náhradu poplatkov splatných poskytovateľovi služieb a/alebo tiež stanovuje, že predmetné nároky možno uplatniť len prostriedkami nápravy uvedenými v dekréte prezidenta republiky č. 115/2002 – Testo Unico in materia di spese di giustizia (Kodifikované znenie právnych predpisov týkajúcich sa náhrady trov súdneho konania), konkrétne len prostriedkom nápravy, ktorým je odpor proti dekrétu o náhrade trov konania?

Uvedené základné ustanovenia práva Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách: odôvodnenia 5, 7 a 9

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách: článok 2 body 1 a 2 a článok 10 ods. 1, ako aj odôvodnenia 3 a 4

Charta základných práv Európskej únie: článok 47.

Uvedené základné vnútroštátne predpisy

Legislatívny dekrét č. 231 z 9. októbra 2002 – Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali (Vykonanie smernice 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách) [GURI (Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana – Zbierka zákonov Talianskej republiky) č. 249 z 23. októbra 2002] [ďalej len „dlgs. č. 231/2002“] v znení legislatívneho dekrétu č. 192 z 9. novembra 2012 – Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11 novembre 2011, n. 180 (Zmeny a doplnenia legislatívneho dekrétu č. 231 z 9. októbra 2002 na účely úplného prebratia smernice 2011/7/EÚ o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách podľa článku 10 ods. 1 zákona č. 180 z 11. novembra 2011) (GURI č. 267 z 15. novembra 2012): články 1 až 5

Dekrét prezidenta republiky č. 115 z 30. mája 2002 – Testo unico delle disposizioni legislative e regolamentari in materia di spese di giustizia (Kodifikované znenie zákonných a podzákonných právnych predpisov týkajúcich sa náhrady trov súdneho konania [S.O. alla GURI (Supplemento ordinario alla Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana – Riadna príloha k Zbierke zákonov Talianskej republiky) č. 139 z 15. júna 2002] [ďalej len „TUSG“]:

článok 168: „1. Náhrada poplatkov pomocným subjektom súdu alebo prokuratúry... sa vykonáva odôvodneným dekrétom o náhrade, ktorý vydáva konajúci sudca alebo prokurátor. 2. Dekrét sa oznamuje príjemcovi a účastníkom konania vrátane prokurátora a je predbežne vykonateľný...“

článok 168a: „1. Náhrada trov týkajúcich sa služieb uvedených v článku 96 legislatívneho dekrétu č. 259 z 1. augusta 2003 a trov účelne vynaložených na použitie týchto služieb sa vykonáva bezodkladne dekrétom o náhrade vydaným prokurátorom, ktorý požiadal o príkaz na nariadenie odpočívania alebo ho vykonal... 3. Proti dekrétu o náhrade možno podať odpor podľa článku 170“ a

článok 170: „1. Proti dekrétu o náhrade v prospech pomocného subjektu súdu alebo prokuratúry môžu... príjemca a účastníci konania vrátane prokurátora podať odpor. Odpor sa riadi článkom 15 legislatívneho dekrétu č. 150 z 1. septembra 2011“.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Tribunale di Catanzaro (Súd v Catanzare, Taliansko) ako prvostupňový súd uložil platobným rozkazom Ministerstvu spravodlivosti povinnosť zaplatiť spoločnosti STM srl. sumy zahŕňajúce úroky z omeškania v zmysle článkov 4 a 5 dlgs. č. 231/2002, a to ako odmenu za prenájom elektronických zariadení na telefonické a priestorové odpočúvanie, poskytnutých uvedenou spoločnosťou v prospech viacerých úradov Prokuratúry.
- 2 Ministerstvo spravodlivosti podalo na uvedený súd odpor, na základe ktorého Tribunale di Catanzaro (Súd v Catanzare) rozsudkom platobný rozkaz zrušil a spoločnosti STM priznal pohľadávku bez úrokov z omeškania. Uvedený súd totiž dospel k záveru, že služby týkajúce sa odpočúvania a priestorového monitorovania nepatria medzi obchodné transakcie odmeňované prostredníctvom kritérií podľa dlgs. č. 231/2002, ale ide o činnosti pomocných subjektov súdov a prokuratúry odmeňované na základe kritérií uvedených v článkoch 168 a nasledujúcich TUSG.
- 3 Napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil odvolací súd. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala STM kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 4 **Podľa názoru spoločnosti, ktorá je navrhovateľkou**, je ňou poskytnutý prenájom zariadení obchodnou transakciou v zmysle smernice 2011/7/EÚ, keďže ide o poskytnutie služieb za odplatu a z tohto dôvodu musí ísť o transakciu spôsobilú generovať v prípade oneskorenej platby úroky z omeškania.
- 5 Uvedenej kvalifikácii nebráni skutočnosť, že o poskytnutie danej služby požiadal prokurátor. Prokurátor totiž pri prikázaní použitia odpočúvacích zariadení formuloval skutočné prijatie návrhu dodávateľskej spoločnosti a týmto spôsobom s ňou vstúpil do zmluvného vzťahu podliehajúceho bežným pravidlám v oblasti záväzkov a zmlúv.
- 6 Aj keby mal predmetný vzťah naopak vzniknúť ako verejnoprávny vzťah a daná platba by bola preto odôvodnená ako zákonná povinnosť z titulu trov súdneho konania, prenajímateľovi by sa mal v každom prípade uznať nárok na úroky z omeškania, pričom by mal mať možnosť uplatniť svoju pohľadávku aj inými prostriedkami, než je prostriedok nápravy konkrétne stanovený v TUSG, t. j. dekrétom o náhrade. Takýto dekrét sa totiž po vydaní: a) len oznamuje

účastníkovi konania a nedoručuje sa jeho overená kópia, takže ak chce veriteľ pristúpiť k výkonu dekrétu, musí najprv po vynaložení príslušných nákladov získať odpis vykonateľnej listiny; b) netýka sa rozhodnutia o úrokoch (zákonných alebo z omeškania) a c) možno mu odporovať len na základe článku 170 uvedeného jednotného znenia. Navyše, d) na vydanie dekrétu o úhrade sa nestanovuje nijaká lehota.

- 7 Naproti tomu, **Ministerstvo spravodlivosti zastáva jednak názor**, že príkaz na použitie súkromných zariadení je výkonom verejnej moci orgánom verejnej správy, jednak usudzuje, že prokurátor nemá právomoc zmluvne zaviazat' verejnú správu.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 8 Až do roku 2004 neexistovali výslovné ustanovenia na účely klasifikácie trov odpočívania. Článok 5 ods. 1 písm. ia TUSG, zavedený zákonom č. 311/2004, zaradil medzi trovy konania hradené zo štátneho rozpočtu, ktorý ich predpokladá, jednak výdavky na sledovacie činnosti, ktoré zákon ukladá telefónnym operátorom, jednak výdavky účelovo súvisiace s týmito činnosťami. Vo vzťahu k obom týmto druhom trov sa v článku 168a TUSG, zavedenom prostredníctvom dlgs. č. 120/2018, stanovilo, že sa uhrádzajú súdnym dekrétom podľa článku 168 TUSG.
- 9 Takáto regulačná voľba preukazuje podľa ustálenej judikatúry Corte di cassazione (Kasačný súd) vôľu zákonodarcu: a) považovať aj prenájom zariadení od súkromných osôb, ako aj prípadné služby určeného personálu za neoddeliteľnú súčasť trestného konania a b) zaradiť súvisiace výdavky ako mimoriadne výdavky medzi trovy súdneho konania, ktoré nemožno voľne dojednávať, a to ani pri ich platbe, ani pri podaní odporu. V súlade s týmto smerovaním môže preto o náhrade predmetných trov rozhodnúť jedine „bezodkladne“ konajúci prokurátor (článok 168a) prostredníctvom odôvodneného dekrétu, ktorý nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť v prípade nepodania odporu podľa článku 170 TUSG a ktorý predstavuje platobný titul náhrady trov konania v zmysle článku 171 TUSG.
- 10 Podľa názoru tohto senátu vnútroštátneho súdu však môže uvedený prístup viesť k obmedzeniu účinnej súdnej ochrany prenajímateľa, pretože výlučný odkaz na TUSG vylučuje možnosť prenajímateľa uplatniť v prípade potreby svoje pohľadávky prostredníctvom návrhu na vydanie platobného rozkazu. Spoločnosť, ako je navrhovateľka v prejedávanej veci, by tak nielen že nemala nárok na úroky z omeškania, ale musela by znášať často značné omeškanie pri uznávaní svojich nárokov (TUSG nestanovuje pre príslušný súd nijakú lehota na vydanie dekrétu o náhrade), nemala by právo iniciovať konanie na ochranu svojej, hoci aj uznanej, pohľadávky (dekrét o náhrade sa v jeho úplnej podobe nedoručuje) a výšku náhrady by mohla spochybniť len spôsobom, ktorý sa na tieto účely výslovné stanovuje v článku 170 TUSG.

- 11 Uvedené dôsledky vyplývajúce z dosiaľ ustáleného smerovania judikatúry Corte di cassazione (Kasačný súd) vzbudzujú pochybnosti senátu, ktorý má rozhodnúť o predmetnom spore, vo veci zlučiteľnosti danej judikatúry s právom Únie. Možno totiž konštatovať: a) možný rozpor s právnou úpravou Únie prebratou do vnútroštátneho práva v oblasti boja proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách, ako aj b) konkrétne porušenie článku 10 ods. 1 smernice 2011/7, v súlade s ktorým by mal mať veriteľ možnosť získať exekučný titul do deväťdesiatich dní od vydania dekrétu o náhrade a, nakoniec, c) rozpor so základným právom na účinný prostriedok nápravy a na nestranný súd (článok 47 Charty).

Z tohto dôvodu vnútroštátny súd žiada o výklad príslušných právnych predpisov v prejudiciálnom konaní.

- 12 Vnútroštátny súd poznamenáva, že na základe sťažnosti navrhovateľky prebieha proti Taliansku konanie o porušení povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ [INFR (2021) 4037]; Európska komisia totiž zastáva názor, že talianska právna úprava, tým, že nezahŕňa prenájom dotknutých zariadení medzi obchodné transakcie, pripravuje spoločnosti poskytujúce dané služby o ochranu vyplývajúcu zo smernice o oneskorených platbách.

Vzhľadom na uvedené konanie a na rozsah sporu medzi prenajímajúcimi spoločnosťami a úradmi prokuratúry sa navrhuje prejednať návrh na začatie prejudiciálneho konania v skrátrenom konaní.